

POSTADRES
Postbus 20
7500 AA ENSCHEDE

BEZOEKADRES
Langestraat 24

TELEFOONNUMMER
14053

Aan de Gemeenteraad

DATUM
23 december 2021

ONS KENMERK
2100119842

BEHANDELD DOOR
E.A. Smit

UW BRIEF VAN

UW KENMERK

DOORKIESNUMMER
(053) 481 81 12

ONDERWERP
Noodopvang vluchtelingen

Geachte leden van de Raad,

Op 13 december heeft u van mij een verklaring ontvangen over de aanwijzing van het Rijk voor Enschede en de Veiligheidsregio Twente voor het treffen van een noodvoorziening voor maximaal zes maanden om 500 asielzoekers te huisvesten op de locatie Vliegveld Twenthe. De formele aanwijzing is gedateerd op 14 december 2021 en heeft u inmiddels ook ontvangen. Naar aanleiding van het spoeddebat op 15 december 2021 heb ik u een brief toegezegd met nadere duiding en hoe het proces verder verloopt naar de start van de opvang in het nieuwe jaar. Deze treft u hierbij aan.

Grondslag aanwijzing

Zoals aangegeven heb ik, en et college met mij, de aanwijzing met gemengde gevoelens in ontvangst genomen. Ondanks het feit dat de aanwijzing niet expliciet is gebaseerd op een juridisch grondslag heb ik besloten de aanwijzing wel op te volgen en deze te beschouwen als een politiek bestuurlijke aanwijzing tegen de achtergrond van een noodsituatie rondom de opvang van vluchtelingen. Dit zet de bestuurlijke verhoudingen ook vanuit onze kant onder druk en belangrijker nog: dit brengt de oplossing van de noodsituatie in Nederland niet dichterbij. Juridisch verzet tegen de aanwijzing is tijdrovend en bovenal, bij het niet meewerken door de gemeente staat het Rijk in het vervolgtraject een ruimtelijk instrumentarium ter beschikking om in plaats te treden van het college. In uw aangenomen motie “ *Geen aanwijzing zonder juridisch grondslag* ” roept u het Rijk op, niet opnieuw op deze wijze met medeoverheden om te gaan. Ik zal deze motie onder de aandacht brengen van de verantwoordelijke bewindspersonen, zeker nu in het recente regeerakkoord wordt gesproken om vaker het instrument aanwijzing te willen inzetten.

Gesprekken met COA en VTE, rol van de gemeente

Direct na de aanwijzing zijn wij in gesprek gegaan met het COA en de eigenaar van de locatie (VTE) die wordt ingericht voor de noodopvang. Zoals aangegeven in het spoeddebat, maar ook in de toelichting op de moties, sluiten het COA en de eigenaar van de locatie een huurovereenkomst. Het gaat om Hangar 18 en het naastliggende gebouw C-15, gecombineerd met een paviljoentent en twee kleine tenten. De tenten worden gebruikt voor douche, toilet, eten en dagbesteding. De eigenaar draagt zorg voor beveiliging binnen de hekken, bedrijfshulpverlening, catering, schoonmaak en andere operationele zaken. De meeste zaken worden door lokale ondernemers verricht.

De gebouwen worden gebruikt als verblijfvertrekken en worden tijdelijk gecompartmenteerd. De eigenaar vraagt – in tegenstelling tot waar u in uw aangenomen *motie 'De Enschedese aanpak van de noodopvang asielzoekers'* nog vanuit bent gegaan - de benodigde vergunningen aan en de gemeente verleent de benodigde vergunningen. Samen met de Veiligheidsregio Twente controleert de gemeente de bouw – en brandveiligheid. Gezien de korte tijd waarin alles operationeel moet worden gemaakt, zal dit een combinatie zijn van een gedoogbeschikking en een tijdelijke vergunning. Alles is erop gericht om in de eerste week van januari 2022 middels een geleidelijke instroom de eerste vluchtelingen te kunnen huisvesten. Een definitieve datum hiervoor is op dit moment nog niet bekend.

Aan de gemeente is expliciet gevraagd door het rijk om in afstemming met het COA de start up van de locatie vorm te geven inclusief de exploitatie en verantwoordelijkheid in de eerste periode. Hiertoe wordt een bestuursovereenkomst opgesteld waarvan ook een transitieplan onderdeel uitmaakt. Het transitieplan voorziet in het moment van overdracht van de exploitatie en verantwoordelijkheid van de gemeente aan het COA. In deze gesprekken worden de door uw Raad meegegeven onderwerpen in de motie *“De Enschedese aanpak van de noodopvang asielzoekers”* betrokken waaronder ook duidelijke afspraken over de maximale termijn van 6 maanden noodopvang van deze locatie en een tijdige overdracht aan het COA. Het streven is deze overdracht medio februari 2022 te laten plaatsvinden.

Interne organisatie

Er is een gemeentelijk kernteam ingericht met daarin een vertegenwoordiging vanuit alle betrokken disciplines voor de fasen opzet en contractonderhandelingen en operationele invulling. De volgende onderdelen worden hierbinnen opgepakt en uitgewerkt: veiligheid en maatschappelijke onrust, dagbesteding (incl. onderwijs) en gezondheidszorg, voorbereiden van een bestuursovereenkomst (inclusief transitieplan, locatiemanagement (algemeen beheer van noodopvang)). Ook vindt er dagelijks overleg plaats met o.a. de Veiligheidsregio Twente (voor de verbinding met de andere gemeenten), VTE en politie en hulpdiensten.

Financiën

In de brief van het Rijk is aangegeven dat de kosten voor de noodopvang, via het COA, door het Rijk worden vergoed. Uw Raad heeft in de eerder genoemde motie het standpunt ingenomen dat de gemeente Enschede en haar inwoners op geen enkele wijze financiële nadelen van deze noodopvang ondervindt. Op dit moment maken wij hierover nadere afspraken met het COA.

Voor de opstart en de exploitatie van de noodopvang worden op dit moment vanzelfsprekend al kosten gemaakt, en dat we zal in de periode dat de noodopvang geopend is ook het geval zijn. De kosten die we nu maken zijn vooral de kosten van onze ambtelijke inzet. Vanaf januari zullen daar de kosten van ingehuurde bedrijven ingekochte materialen en af te nemen diensten van instellingen bij gaan komen. Het is op dit moment nog niet goed mogelijk een precieze inschatting van de te verwachten kosten te maken. We hebben met andere woorden nog geen uitgewerkte begroting. Op onderdelen proberen wij met het COA af te spreken dat zij zoveel als mogelijk diverse kosten direct, zonder tussenkomst van de gemeente.

Wij hebben inmiddels intern georganiseerd dat alle gemaakte kosten centraal worden geregistreerd, om daarmee afrekenen en verantwoorden goed mogelijk te maken. Wij zullen u nader informeren over het verloop van de kostenuitgaven.

Communicatie

Uitgangspunt voor de communicatieactiviteiten die in het kader van de noodopvang worden ontwikkeld is: directe, vroegtijdige en maximale transparantie. Wat gedeeld kan en mag worden, wordt zoveel mogelijk gedeeld. Daarbij vormt de website van de gemeente de basis waar alle informatie verzameld wordt. De website geeft ook een beeld van de opbouw en vanaf januari, voor zover mogelijk, het leven in de opvanglocatie. Deze webpagina's zijn bereikbaar via www.enschede.nl/noodopvang. Deze URL wordt door de gemeente zo breed mogelijk verspreid. Daarnaast worden de gebruikelijke social mediakanalen uitgelezen en benut en voeren we actieve webcare. Dat wil zeggen dat we binnen het team dat bestaat uit mensen van Stadsdeel Noord en de afdeling Communicatie alle binnenkomende vragen zo snel en compleet mogelijk beantwoorden. Dat is ook gebeurd tijdens de eerste livestream-uitzending van dinsdag 21 december jl, waarin vragen die tijdens de uitzending binnen kwamen direct aan de mensen aan tafel werden doorgespeeld en beantwoord. Een tweede uitzending is op vandaag om 19:30 uur. Ook u heeft hiervoor een uitnodiging ontvangen.

We onderhouden verder intensieve contacten met de regionale pers (Tubantia, RTV Oost en 1Twente). De gemeente pakt in eerste instantie de woordvoeringslijn op. Met de direct omwonenden en sleutelfiguren in de omliggende woonkernen is of wordt contact gezocht en worden directe contactmogelijkheden geboden. Vanaf begin januari 2022 wordt er een (digitale) nieuwsbrief gemaakt die afhankelijk van de ontwikkelingen in een hogere of lagere frequentie wordt verspreid. Tenslotte: als daartoe behoefte ontstaat, dan kunnen we, binnen de coronarichtlijnen, een rondleiding over de locatie organiseren. Ook is het mogelijk digitaal vragen te stellen via noodopvang@enschede.nl

Vervolg

Met de aangenomen motie "*De Enschedese aanpak van de noodopvang asielzoekers*" heeft uw Raad het college opgedragen een groot aantal onderwerpen mee te nemen in de onderhandelingen met het COA. Deze worden uiteraard door het college ingebracht. Zodra de concept bestuursovereenkomst gereed is zal het college hierover een besluit nemen en uw Raad over de uitkomsten van de onderhandelingen informeren.

Hoogachtend,

Burgemeester van Enschede
(drs. Th.J.F.M. Bovens)